

Česká školní inspekce

Olomoucký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Libina, okres Šumperk

Adresa: 788 05 Libina 584

Identifikátor školy: 600 148 327

Termín konání inspekce: 7. – 8. a 11. – 12. dubna 2005

Čj.	m5-1074/05-005133
Signatura	om5cy137

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zřizovatelem školy je Obec Libina (788 05 Libina 523). Základní škola (ZŠ) s kapacitou 458 žáků byla zřízena jako příspěvková organizace. Má sedmnáct tříd 1. - 9. ročníku s 350 žáky, kapacita školy je využita na 76,4 %. Škola sdružuje školní družinu, školní klub, školní jídelnu a školní jídelnu-výdejnu. Vzhledem ke značné rozlehlosti obce dojíždí z jejích okrajových částí 125 místních žáků, z vedlejší obce pouze jeden žák. Škola má čtyři poměrně vzdálená odloučená pracoviště na adresách: Libina 207, Libina 520, Libina 564 a Libina, U Kostela 31.

Ve školním roce 2004/2005 je výuka 1. - 9. ročníku organizována podle vzdělávacího programu Základní škola, čj. 16 847/96-2.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávání v základní škole ve vyučovacích předmětech český jazyk a matematika na 2. stupni školy vzhledem k učebním dokumentům realizovaného vzdělávacího programu Základní škola ve školním roce 2004/2005
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání ve výše uvedených vyučovacích předmětech vzhledem k učebním dokumentům realizovaného vzdělávacího programu Základní škola ve školním roce 2004/2005

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávání žáků v hodnocených předmětech zajišťuje celkem osm pedagogických pracovníků. Pro výuku českého jazyka jsou všechny čtyři učitelky odborně kvalifikované, ze čtyř vyučujících předmětu matematika mají pouze dva požadovanou kvalifikaci pro výuku na 2. stupni základní školy. Absence náležitého vzdělání se negativně projevila v kvalitě výuky realizované jednou vyučující, a to zejména z hlediska správného využívání didaktických zásad, výběru vhodných metod a forem pro transfer nových informací žákům a částečně také v odborné interpretaci učiva. Při stanovení pracovních úvazků vyučujícím matematiky postupovalo vedení školy správně a nekvalifikovaným pracovníkům přidělilo pouze malou část z celkového počtu vyučovacích hodin předmětu. Rovněž personální změna v týmu učitelek českého jazyka a vhodné rozdělení pracovních úvazků s ohledem na jejich erudovanost přispěly ke zlepšení podmínek pro výuku uvedeného předmětu na 2. stupni. Z tohoto pohledu došlo od poslední inspekce (březen 2004) k výraznému pozitivnímu posunu.

V dobře zavedené a osvědčené organizační struktuře nedošlo k žádným výraznějším změnám. Ke stávajícím poradním orgánům vedení školy (pedagogická rada, pracovní porady zaměstnanců) se od začátku školního roku nově připojil žakovský parlament, jehož podnětům věnuje ředitelka školy náležitou pozornost. Na základě hodnocení činnosti metodických orgánů při minulé inspekci přijala ředitelka účinná opatření, která zkvalitnila práci předmětových komisí hodnocených vyučovacích předmětů. Jejich aktivity, zejména vzájemné hospitace vyučujících, přispívají ke zvýšení úrovně poskytovaného vzdělávání. Důležitou úlohu sehrávají při uvádění začínajících a nekvalifikovaných učitelů. Z hlediska přístupu vedení školy zde také došlo k příznivému posunu, který se pozitivně promítá do příčinnosti a zčásti i úspěšnosti jednoho z nekvalifikovaných pedagogických pracovníků. Snaha uvádějícího učitele a další erudované pedagogické pracovnice při vedení druhé nekvalifikované učitelky však dosud nenachází podstatnou odezvu v kvalitě její výuky.

Systematická vnitřní kontrola je zaměřena na vlastní vzdělávací proces i organizaci provozu školy. Kvalita pedagogické práce učitelů je zjišťována plánovitou hospitační činností ředitelky školy a jejího zástupce, která má pro školní rok 2004/2005 vhodně stanoveny cíle. Při jejich naplňování však chybí důslednější kontrola nekvalifikované učitelky matematiky. Závěry z hospitací byly projednány s příslušnými vyučujícími. K odstranění zjištěných nedostatků jsou vedením školy zpravidla přijímána náležitá opatření, jejich efekt je následně vyhodnocován.

Personální podmínky vzdělávání mají velmi dobrou úroveň.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Učební plán realizovaného vzdělávacího programu Základní škola je pro školní rok 2004/2005 dodržen. Kontrolou učebního plánu školy, rozvrhu hodin a třídních knih bylo zjištěno naplnění minimálních týdenních hodinových dotací pro jednotlivé předměty i soulad týdenního počtu hodin všech ročníků s reálnou výukou. Disponibilní jednohodinové dotace v 7., 8. a 9. ročníku byly využity správně dle příslušných pokynů MŠMT. Ke dni inspekce škola registrovala 42 individuálně integrované žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, z toho 24 na 2. stupni. Učители stanovené cíle kontrolovaných individuálních vzdělávacích plánů integrovaných žáků ze tříd VII. A, B, VIII. A, B a IX. A, B respektují učební dokumenty, vycházejí z poznatků a závěrů poradenských zařízení a vytvářejí předpoklad pro jejich účinnou integraci. V rámci podpůrných opatření jim škola zabezpečuje v době mimo vyučování pravidelnou reedukační péči.

Nabídka sedmi volitelných předmětů pro žáky 7. – 9. ročníku byla sestavena s ohledem na jejich potřeby, umožňuje diferencovanost vzdělávání. Různorodé zájmy a talent mají žáci možnost rozvíjet v deseti zájmových útvarech organizovaných školou.

Výuka hodnocených předmětů český jazyk a matematika ve třídách 6. – 9. ročníku probíhala v souladu s učebními osnovami. Probíraná učební látka byla zaznamenávána v třídních knihách plně průkazně, což je dokladem důsledné a účinné kontrolní činnosti vedení školy, kterou tak byly odstraněny nedostatky ve vedení povinné dokumentace zjištěné předchozí inspekcí.

Organizace vyučování odpovídá příslušnému právnímu předpisu. Ve všech ročnících byl dodržen maximální počet hodin v jednom dni a v jednom sledu, stanovená délka přestávek mezi vyučovacími hodinami i dopoledním a odpoledním vyučováním. Rozvrh hodin byl sestaven s ohledem na obecné psychohygienické i didaktické zásady, předměty s vícehodinovou dotací byly rozvrženy většinou rovnoměrně. Na výuku předmětů občanská výchova, rodinná výchova, hudební výchova a výtvarná výchova jsou spojovány nesprávně dvě třídy 7. ročníku do skupin s 35 žáky, což přesahuje stanovený nejvyšší možný počet žáků ve skupině.

Školní řád, jehož součástí jsou pravidla pro hodnocení žáků, je aktualizován dle nového právního předpisu a zveřejněn na přístupném místě ve škole. Prokazatelným způsobem s ním dosud nebyli seznámeni zaměstnanci a žáci školy, o jeho vydání a obsahu nebyli informováni zákonní zástupci žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu český jazyk na 2. stupni

Předmět český jazyk byl hodnocen ve všech jeho složkách ve třídách 6. - 9. ročníku, hospitace se uskutečnily u tří vyučujících.

Ve sledované výuce se pozitivně projevilo využití disponibilní jednohodinové dotace

v 9. ročníku ve prospěch naplňování specifických vzdělávacích cílů, a to zejména při rozvoji řečových kompetencí žáků, prohlubování literárního a slohového učiva a práci s literárním textem.

Názorná podpora vyučování byla zajištěna efektivním využitím učebnic, jazykových příruček, pracovních listů s úkoly pro samostatnou a skupinovou práci žáků i audiotechniky. Ve školním roce 2004/2005 byl aktualizován fond učebnic literatury pro 6. – 9. ročník a zakoupen výukový software, který je využíván pouze v reedukačních cvičeních pro žáky s vývojovými poruchami učení.

Prostorová kapacita některých učeben umožňovala vhodné změny pracovního místa žáků. Psychohygienu vyučovacího procesu byla zpravidla respektována, ve vyučovacích hodinách bylo zvoleno vhodné pracovní tempo, střídaly se různé činnosti a byly zařazovány soutěže.

K pozitivům výuky náležela promyšlená organizace práce a provázanost většinou vhodně časově rozvržených činností, což přispívalo nejen k plynulosti, ale zejména k produktivitě vzdělávání. V části hodnocených vyučovacích hodin bylo učivo velmi poutavě a společně se žáky vyvozováno, zajímavě byly propojovány jazykové, literární a stylistické prvky, zařazovány úkoly tvořivého charakteru. Ve slohu byli žáci upozorňováni na praktické využití probíraného učiva, na mezipředmětové vazby, vhodně byli vedeni k poznání spojitosti slohového a literárního učiva s aktuálním děním ve společnosti, nenásilně byly využívány výchovné momenty. Řečová způsobilost žáků byla zpravidla účinně rozvíjena, ojedinele učitelky nedbaly důsledně na jazykovou správnost svého mluvního projevu ani žáků. Ve všech hodnocených vyučovacích hodinách byla zařazena skupinová práce, jejíž efektivitu však snižovala chybějící diferenciací vzhledem k schopnostem žáků. Individuální přístup ve volbě pedagogických postupů vyučujících k prospěchově slabším, případně integrovaným žákům se speciálními vzdělávacími potřebami nebyl uplatňován ve sledované výuce vždy v potřebné míře. Z kontroly sešitů integrovaných žáků je zřejmé, že rozsah a způsob prověřovacích cvičení a diktátů jsou správně upravovány, při hodnocení byli tito žáci zohledňováni jen zčásti. Negativem je chybějící zpětná vazba po ukončené samostatné práci žáků 9. ročníku. Závěrečnému shrnutí učiva, adresnému zhodnocení výkonu žáků, případně zadání domácího úkolu s vysvětlením a kontrolou jeho porozumění nebyl vždy vymezen potřebný prostor.

Účinnou průběžnou motivaci v hodnocené výuce českého jazyka prováděly všechny učitelky zejména pozitivním slovním a klasifikovaným hodnocením. V kontrolovaných žákovských knížkách bylo zaznamenáno, že podklady pro klasifikaci předmětu byly získávány průběžně, ale ne komplexně ze všech složek předmětu a často s převažující formou písemného prověřování.

Zájem žáků o český jazyk, o četbu hodnotné literatury je podporován každoročním organizováním olympiády v českém jazyce, otevřeností školní knihovny a spoluprací s knižními nakladatelstvími.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu český jazyk na 2. stupni měly dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu matematika na 2. stupni

V průběhu inspekce byly hospitovány vyučovací jednotky vedené jak odborně kvalifikovanými vyučujícími s příslušnou aprobačí, tak i učiteli bez náležité kvalifikace. Personální zajištění předmětu pozitivně ovlivnilo valnou část hodnocené výuky. Výjimkou bylo vyučování ve třídě VI. A s převažujícími didaktickými nedostatky a částečně i odbornou nesprávností při výkladu učební látky.

Aktuální příprava na vyučování z hlediska stanovení výukových cílů, metod a forem práce byla zpravidla promyšlená. Vyučování probíhalo v kmenových učebnách, učební pomůcky

byly využívány v malé míře. V jedné vyučovací hodině se pomocí výpočetní techniky s instalovanými výukovými programy zefektivnilo procvičování učiva a ověřování znalostí žáků.

Vhodně vedená frontální výuka se účelně střídala se samostatnou prací žáků a ojediněle i činnostmi ve skupinách, kdy byla rozvíjena žádoucí kooperace mezi žáky. Zde bylo zřetelné osvojení potřebných sociálních i partnerských vztahů. V souladu se specifickými cíli předmětu byla vedena většina vyučovacích hodin, ve kterých byl kladen důraz na zařazování učebních úloh zaměřených na rozvoj logického myšlení žáků a kde byl vymezen také dostatečný prostor pro žákovské názory a případné alternativní postupy řešení úkolů. Pozitiva průběhu hodnoceného vzdělávání dále spočívala ve společném vyvozování nového učiva, v důsledné práci s chybou a často i v diferencovaném zadávání úloh podle výkonnosti žáků. Úspěšnost samostatně řešených úkolů byla většinou důsledně zpětnovazebně ověřována. Přiměřeně byl také uplatňován individuální přístup. Vhodná vstupní motivace byla zaznamenána ve větší části hodnocené výuky, stejně tak i účelná závěrečná systemizace poznatků. Mezipředmětové souvislosti a praktické zkušenosti žáků byly k motivaci funkčně využívány jen v některých vyučovacích jednotkách. K procvičení učiva byl zpravidla vymezen dostatek času, avšak k jeho aplikaci směřovaly zadané úlohy jen občas. Hlediska psychohygieny byla zpravidla respektována všemi vyučujícími. Atmosféra ve třídách byla přátelská, učitelé zpravidla důsledně dbali na rozvoj vyjadřovacích dovedností žáků, což je pozitivní posun od minulé inspekce. Činnosti ve výuce byly řízeny jednoznačnými pokyny, nepřesně formulované a někdy i matoucí otázky žákům a pokyny pro jejich práci byly zaznamenány ve třídě VI. A.

Přetrvávají nedostatky v cíleném využívání motivační funkce průběžného hodnocení výkonů žáků pochvalou či povzbuzením. Zhodnocení práce žáků v závěru vyučovací hodiny často chybělo. Žádoucí poukázání na využití učební látky v praktickém životě spojené s náležitou motivací řešených úloh bylo zaznamenáno jen v malé míře.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu matematika na 2. stupni měly velmi dobrou úroveň, pouze ve výuce třídy VI. A byly zjištěny zásadní nedostatky.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Ve škole je vytvořen systém pravidelného zjišťování výsledků vzdělávání. Pro jejich hodnocení a srovnání v rámci celé republiky škola používá komerčně zakoupené testy. Analyzované výsledky slouží ředitelce školy jako důležitý zdroj informací o kvalitě poskytovaného vzdělávání. Dalšími ukazateli jsou přehledy o umístění žáků školy v různých soutěžích a olympiádách i jejich úspěšnost v přijímacím řízení na střední školy. Čtvrtletní práce žáků z matematiky a zčásti i z českého jazyka vyučující pravidelně analyzují a stanovují možné příčiny negativních zjištění. Vyhodnocení účinnosti přijatých opatření nebylo doloženo.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Průběh a výsledky vzdělávání ve vybraných vyučovacích předmětech jsou hodnoceny jako velmi dobré.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina Základní školy Libina, okres Šumperk ze dne 12. prosince 2002
2. Rozhodnutí o změně v zařazení Základní školy Libina, okres Šumperk do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, čj. 20 157/04-21, ze dne 23. června 2004

3. Vybraná povinná dokumentace školy: třídní knihy školního roku 2004/2005, Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2003/2004, rozvrh hodin, školní řád, personální dokumentace pedagogických pracovníků školy, vybrané třídní výkazy a katalogové listy žáků, záznamy z jednání pedagogické rady, kniha úrazů
4. Učební plán ZŠ Libina
5. Inspekční zpráva České školní inspekce, čj. m5-1026/04-005133, ze dne 24. března 2004
6. Plán práce školy na školní rok 2004/2005
7. Organizační řád ze dne 2. ledna 2003
8. Vnitřní platový předpis ze dne 2. ledna 2004
9. Zápisy z pracovních porad zaměstnanců ve školním roce 2004/2005
10. Zápisy z jednání školního žákovského parlamentu ve školním roce 2004/2005
11. Plán předmětových komisí českého jazyka a matematiky pro školní rok 2004/2005
12. Zápisy z jednání předmětových komisí českého jazyka a matematiky ve školním roce 2004/2005
13. Hodnocení činnosti předmětových komisí českého jazyka a matematiky za školní rok 2003/2004
14. Hodnocení práce školy za školní rok 2003/2004
15. Plán hospitační činnosti na školní rok 2004/2005
16. Hospitační záznamy ředitelky školy ve školním roce 2004/2005
17. Plán personálního rozvoje pedagogických pracovníků školy na školní rok 2004/2005
18. Vybrané čtvrtletní práce z matematiky a slohové práce z českého jazyka ve školním roce 2004/2005
19. Analýza čtvrtletních prací z matematiky ve školním roce 2004/2005
20. Pracovní náplně – uvádějící učitel ve školním roce 2004/2005
21. Pracovní náplně – vedoucí předmětové komise ve školním roce 2004/2005
22. Tematické plány učiva českého jazyka a matematiky na 2. stupni školy ve školním roce 2004/2005
23. Přehled o rozdělení žáků do skupin na výuku některých předmětů
24. Individuální vzdělávací plány integrovaných žáků VII. A, B, VIII. A, B a IX. A, B
25. Vzorek žákovských knížek a sešitů hodnocených předmětů ve vybraných třídách

ZÁVĚR

Personální podmínky hodnocené výuky nejsou z hlediska odborné kvalifikace učitelů zcela příznivé, především v matematice byla úroveň vzdělávání touto skutečností částečně negativně ovlivněna. Optimální rozvržení pracovních úvazků a personální změny z velké části eliminovaly negativní zjištění z minulé inspekce, schopnosti a dovednosti jednotlivých vyučujících byly zpravidla využity vhodně ve prospěch kvality výuky. I přes přijatá opatření, která se ve velké části hodnoceného vzdělávání žáků na 2. stupni projevila výrazně pozitivně, měla výuka matematiky ve třídě VI. A nízkou úroveň. Působení předmětových komisí obou hodnocených předmětů se zvýraznilo a společně s účinným kontrolním systémem přispělo ke zkvalitnění vzdělávacího procesu.

Učební plán je dodržen, učební osnovy předmětů český jazyk a matematika jsou plněny. V obou hodnocených předmětech došlo od poslední inspekce celkově k pozitivním změnám,

průběh vzdělávání žáků se zpravidla zkvalitnil. Stanovené vzdělávací cíle se dařilo v průběhu vyučování většinou plnit. Při jejich stanovení kladli téměř všichni učitelé důraz především na stránku poznávací a hodnotovou, orientovali se také na osobnost žáka a rozvoj jeho sociálních kompetencí. Svým vstřícným přístupem pozitivně ovlivňovali psychosociální podmínky výuky. Kladem byla, s jedinou výjimkou, vysoká odbornost a věcná správnost prezentovaného učiva. V českém jazyce byla názornost výuky dosažena vhodnými učebními pomůckami a dalšími zdroji informací i audiotechnikou, v matematice byly k zefektivnění výuky vhodně využity výukové programy, podpora názornosti prostřednictvím učebních pomůcek však byla v tomto předmětu ojedinělá.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrý (průměrný)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Viktor Verner	Viktor Verner v. r.
Členka týmu	Mgr. Zonna Němcová	Zonna Němcová v. r.

V Šumperku dne 15. dubna 2005

Razítko

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Lautnerova 1, 787 01 Šumperk. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Datum: 22. 4. 2005

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení Podpis

Mgr. Anna Göbelová, ředitelka školy Göbelová v. r.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: Obec Libina 788 05 Libina 523	2005-05-12	m5-1112/05-005133

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly podány.